

UPUTSTVO

ZA UPOTREBU

I ODRŽAVANJE

BAGAT

ŠIVAĆIH STROJEVA

VESNA I SLAVICA

Domaćice!

šivaći strojevi Vesna i Slavica su precizni strojevi koji mogu šiti ravnim, cik-cak, a Slavica i cik-cak automatskim bodom. Površine ploha, koje se međusobno taru kao i površine pokretnih dijelova šivaćeg stroja moraju se redovno podmazivati prema ovim uputstvima a sa specijalnim »Bagat« uljem. S obzirom da šiv. strojevi Vesna i Slavica, zahvaljujući svojim specijalnim uređajima mogu vesti, šivati cik-cak, praviti rupice i još niz drugih radnji, potrebno je da se za svaku radnju podesi zategnutost konca prema ovim uputstvima. Ni u kom slučaju nemojte stroj podmazivati biljnim ili maslinovim uljem, jer se ta ulja brzo suše i zaglavljuju pokretne dijelove stroja.

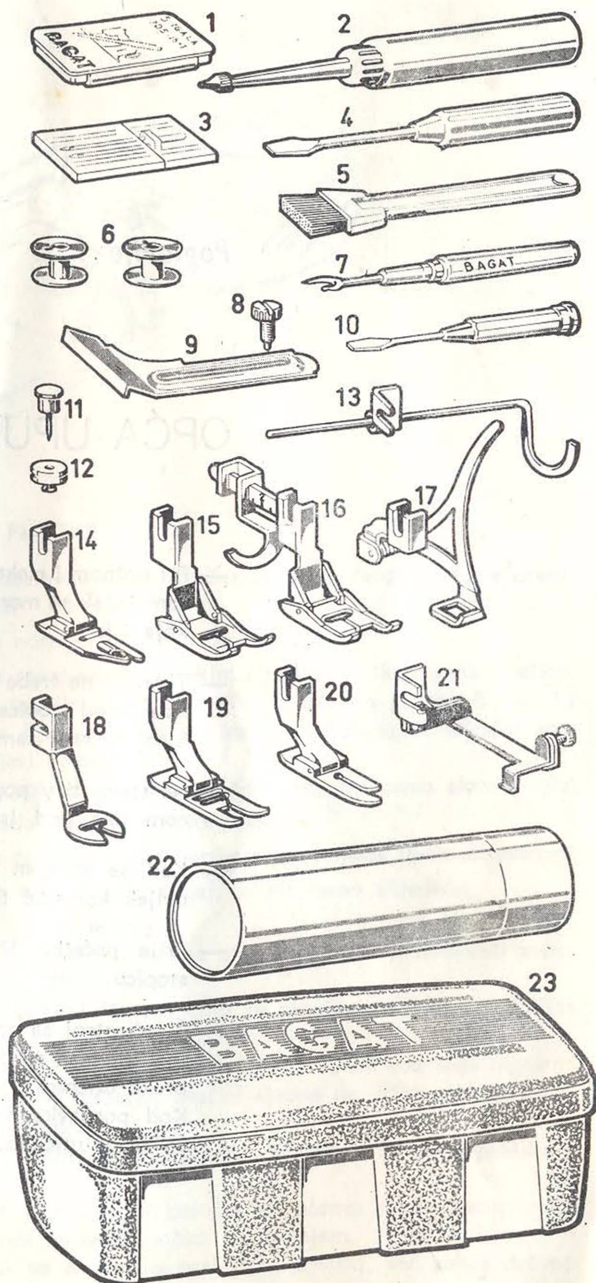
»VODITE BRIGU O VAŠEM ŠIVAĆEM STROJU I ON VAS NIKADA NEĆE IZNEVJERITI«

BAGAT

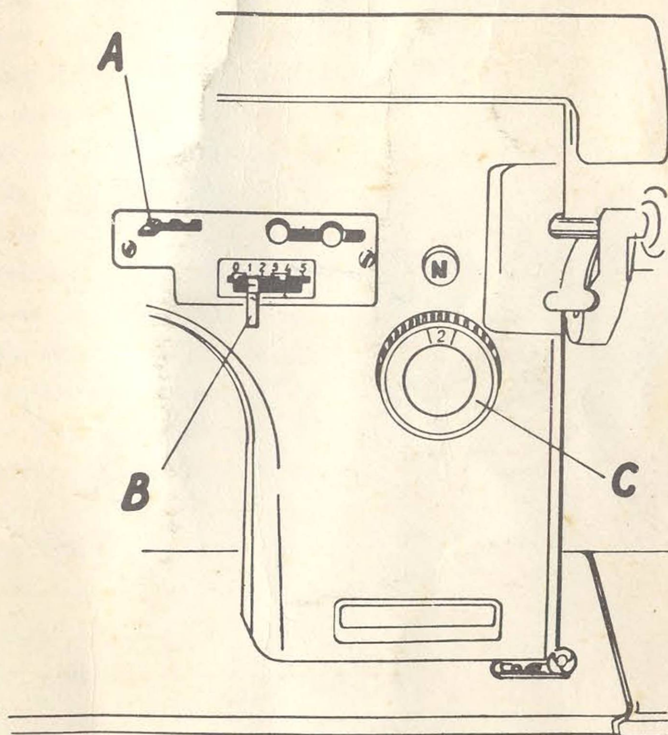
PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU ŠIVAĆIH I ALATNIH STROJEVA, PLINSKIH ARMATURA I DRVNIH PROIZVODA — ZADAR

UZ SVAKI ŠIVAĆI STROJ »SLAVICA« PODUZEĆE ISPORUČUJE DOLJE NAVEDENI PRIBOR

1. Kutija sa 5 igala
2. Uljenka
3. Kutija sa dvoiglovkom
4. Izvijač srednji
5. Četka
6. Kalem (2 kom.)
7. Nožić sa futrolom
8. Fiksirni vijak
9. Ravna vodilica
10. Izvijač mali
11. Čavlić za kružno šivanje
12. Dugme za kružno šivanje
13. Papučica za šiv. jorgana
14. Stopica za porubljivanje
15. Stopica za cik-cak vezenje
16. Stopica za šiv. rupica
17. Stopica za štopanje
18. Stopica za prišiv. dugmadi
19. Stopica sa suportom
20. Stopica za ravno šivanje
21. Graničnik
22. Kutija sa krivuljama
23. Kutija za pribor

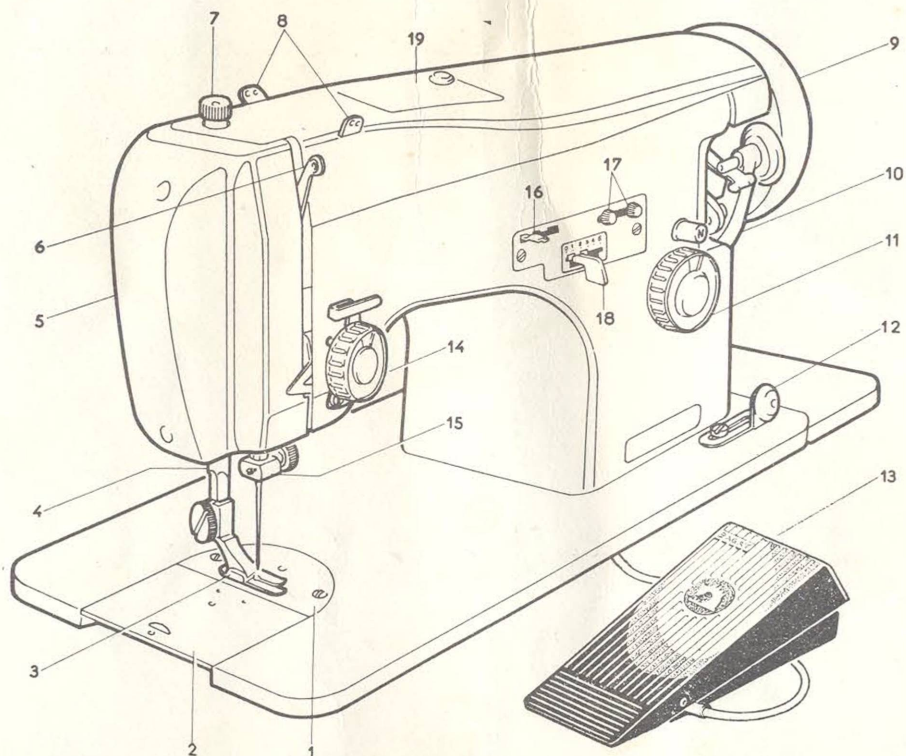
Slika 3

Slika 1

Izdavač: »VLADO BAGAT« — poduzeće za proizvodnju šivaćih
i alatnih strojeva, plinskih armatura
i drvnih proizvoda — ZADAR

Tisak: »NARODNI LIST« — ZADAR 1972.

NOMENKLATURA

1. Ubodna pločica
2. Pomična pločica
3. Stopica
4. Osovina stopice
5. Čeona maska
6. Trzavac
7. Dugme regulatora pritiska stopice
8. Gornja vodilica konca
9. Zamašnjak
10. Namatač konca
11. Regulator dužine i pravca uboda
12. Mali zateznik konca
13. Reostat (starter)
14. Zateznik konca
15. Iglenjača
16. Poluga položaja igle
17. Dugme za fiksiranje poluge 18
18. Poluga za širinu cik-caka
19. Vratašca gornjeg poklopca

Poglavlje I

OPĆA UPUTSTVA

— Pri nožnom i električnom pogonu šivaćeg stroja, zamašnjak se mora okretati uvijek prema osobi koja šije.

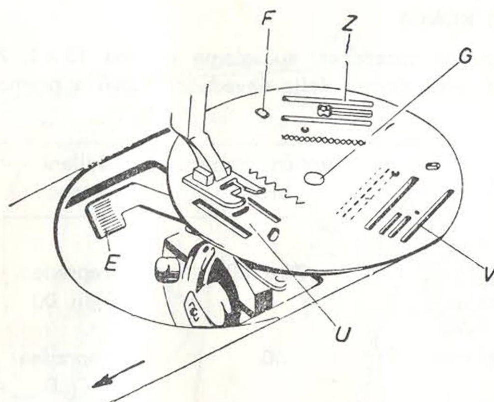
— Tkaninu ne treba povlačiti radi ubrzavanja prolaza ispod stopice jer može doći do loma igle. Stroj to radi sam automatski.

— Ne stavljati u pogon stroj sa spuštenom stopicom ako pod istom nije umetnuta tkanina.

— Kad se strojem ne radi stavite pod stopicu uvijek komadić tkanine.

— Prije početka šivanja ne zaboravite spustiti stopicu.

— Šivaći stroj sa osvjetljenjem i elektromotorom je predviđen za priključak na električnu mrežu preko utičnice.
Kod popravka na stroju potrebno je izvaditi utikač iz utičnice.

Slika 4

1. POSTAVLJANJE UBODNE PLOČICE

Ubodna pločica može se postaviti u tri različita položaja (vidi sl. 4), a prema dolje navedenim uputama:

Položaj »U« koristimo za normalni ravni i cik-cak ubod.

Položaj »V« koristimo za ravni ubod na lakim i mekanim tkaninama (najlon, svila itd.), kada se šije ili veze sa tim položajem poluga B (sl. 1) mora da bude u lijevom položaju ispod O. Polugu A također moramo staviti u lijevi položaj.

Za vrijeme rada, poluge ne smijemo pomicati, jer ćemo slomiti iglu.

Položaj »Z« koristimo kada šijemo sa dvoiglovkom.

Stroj je isporučen sa »U« položajem kao normalnim i najviše upotrebljavanim.

Ukoliko nam je potreban koji drugi položaj, učinit ćemo slijedeće:

— Podignut ćemo iglu u gornji položaj.
— Pomičnu pločicu povući ćemo u lijevo, a preko dugmeta A iskopčati zupce transportera (vidi točku 29 sl. 38).
— Laganim pritiskom na polužicu E, podignut će se ubodna pločica iz ležišta (sl. 4).
— Zakrenemo ubodnu pločicu u željeni položaj Z ili V, ali kod toga moramo paziti da nam rupica F na ubodnoj pločici sjedne na odgovarajući zatik, koji se nalazi na ploči stroja.
— Potisnemo dugme G na dolje i na taj način učvrstimo ubodnu pločicu u njeno ležište.
— Vraćanjem dugmeta A u prethodni položaj ukopčamo zupce transportera (vidi sl. 38) i tek sada možemo početi sa šivanjem.
— Kod vezenja, dugme A ne dižemo u prethodni položaj, već zupce držimo spuštene sve dotle dok traje vezenje.

2. IZBOR IGLE I KONCA

Naši šivaći strojevi opremljeni su iglama sistema 15 x 1, 705 ili 705 H. Igle i konac odabrat ćemo prema dolje navedenoj tabeli a prema vrsti tkanine koju šijemo.

Vrsta tkanine	Pamučni konac broj	Svileni konac	Igle 15 x 1	705 i 705 H
Svilene i najlon tkanine, tanko platno i za mašinsko vezenje	70 i 80	prepreden 0 ili 00	10	70
Posteljna platna, lake pamučne i cell tkanine, gusta svila	60	prepreden A i B	12	80
Gusta platna i tanje vunene tkanine (laki štofovi)	50	prepreden C	14	90
Teške vunene i pamučne tkanine (štofovi za odijela)	40	prepreden D	16	100
Domaće tkano platno, debeli keper i gabardeni i ostale tvrde materije	30	prepreden E	18	110

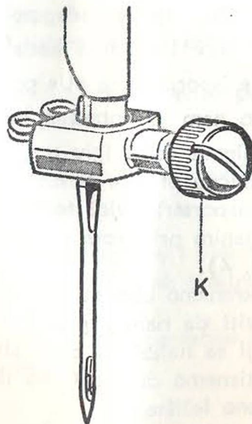
NAPOMENA: Pridržavanjem gornje tabele na tkanini ćemo dobiti uvijek lijepi pravilan ravni šav.

3. POSTAVLJANJE IGLE

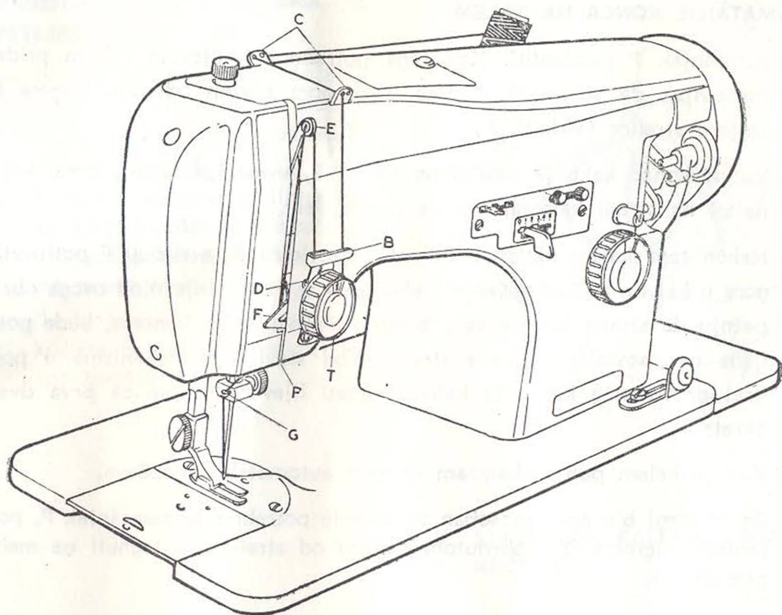
— Okrećući zamašnjak prema sebi dovesti iglu u gornji položaj.
— Odvrnuti izvijačem vijak škripca igle K (vidi sl. 5).
— U odgovarajući žlijeb iglenjače staviti iglu tako da ravna ploha na gornjem dijelu igle bude okrenuta prema vijku s kojim pritežemo iglu u škripac, gurnemo iglu u žlijeb do kraja a zatim pritegnemo škripac pomoću vijka K.

NAPOMENA:

Pogrešno postavljena igla može prouzrokovati njezin lom, kidanje konca i oštećenje rupice na ubodnoj ploči, zato dobro pazite da ispravno postavite iglu.

Slika 5

Slika 6

4. UDIJEVANJE GORNJEG KONCA U IGLU

— Veoma je važno u svemu se pridržavati sl. 6 ovih uputstava, kako bi spriječili kidanje konca.
— Iglu i trzavac E dovesti u njihov gornji položaj okrećući zamašnjak prema sebi.
— Namjestiti kalem konca na držač kalema.
— Konac provući kroz prve dvije rupe na gornjim vodilicama C.
— Kroz viljušku vodilice B uvesti ga među tanjuriće zateznika T, zatim desnom rukom držimo kalem konca da se ne odmotava sa kalema, dok lijevom rukom vodimo konac još jednom između viljuške vodilice B i povučemo konac na gore, tako da nam konac sjedne u utor D (vidi sl. 6).
— Zatim vodimo konac sdesna ulijevo kroz otvor trzavca E.
— Konac provlačimo kroz vodilicu F, tako da konac uđe u za to određenu kukicu.
— Konac provlačimo u procjep P između čeone maske i ramena stroja (vidi sl. 12).
— I konačno konac provučemo kroz kukicu na škripcu za iglu G i uvađamo ga u ušicu igle slijeva udesno, tako da nam viri iz igle za oko 10 cm.

5. NAMATANJE KONCA NA KALEM

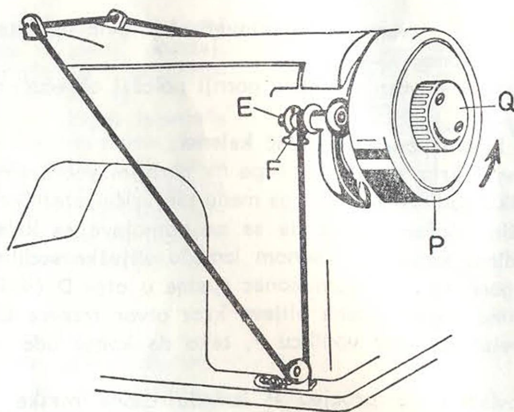
— Zamašnjak P osloboditi. Kod toga potrebno je lijevom rukom pridržati zamašnjak da se ne bi okretao, a desnom rukom odvrnuti dugme Q u smjeru strelice (vidi sl. 7).

— Voditi konac kako je naznačeno na sl. 7, uvesti ga kroz prorez, koji se nalazi na strani kalema, iznutra prema vani.

— Nakon toga kalem natisnuti na malu osovinicu E, a ručicu F potisnuti na gore u kalem, radi ukapčanja mehanizma za namatanje. Kod ovoga obratiti pažnju da strana kalema sa prorezom i provučenim koncem, bude postavljena na osovinicu s lijeve strane. Kod stavljanja mehanizma u pogon, kraj provučenog konca iz kalema držati lijevom rukom za prva dva tri okreta.

— Kad je kalem pun mehanizam se sam automatski iskopčava.

— Da bi stroj bio opet sposoban za šivanje potrebno je zamašnjak P, pokretanjem dugmeta Q u obrnutom smjeru od strelice, pritegnuti na mehanizam stroja.

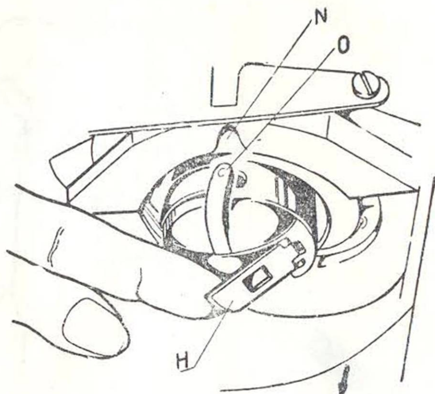
Slika 7

6. VAĐENJE KUĆIŠTA KALEMA IZ PETLJAČA

— Dovesti iglu u gornji položaj a zatim povući pomičnu pločicu u lijevo, kako nam to pokazuje strelica na sl. 8.

— Podignuti kažiprstom lijeve ruke lokot kućišta H i izvući ga u lijevo potežući kućište kalema prema vani.

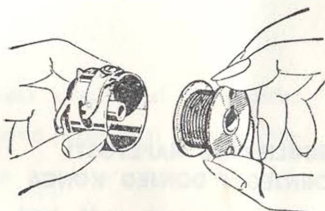
— Da bi izvadili prazni kalem iz kućišta potrebno je pustiti lokot kućišta kalema.

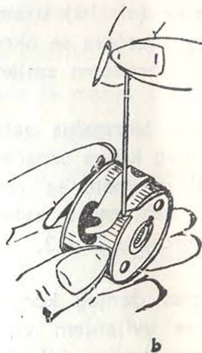
Slika 8

7. STAVLJANJE KALEMA U NJEGOVO KUĆIŠTE

— Namotani kalem u njegovo kućište stavit ćemo kako nam to pokazuje sl. 9a, b, c pazeći kod toga da slobodni kraj konca izvučemo iz kućišta kalema za oko 10 cm.

a

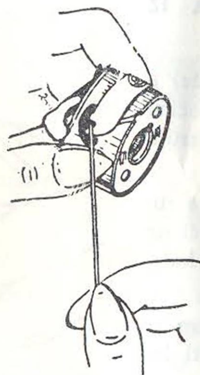

b

Slika 9

8. VRAĆANJE KUĆIŠTA KALEMA U PETLJAČ

— Pri vraćanju kućišta kalema u petljač vršimo obrnutu radnju od skidanja s tim da lokot kućišta držimo podignut sve dotle dok kljun O kućišta kalema ne sjedne u odgovarajući urez N na ploči koja zatvara petljač (sl. 8) tek nakon toga možemo pustiti lokot kućišta H, a samo kućište kalema još malo gurnemo prema unutra dok ne osjetimo lagani trzaj.

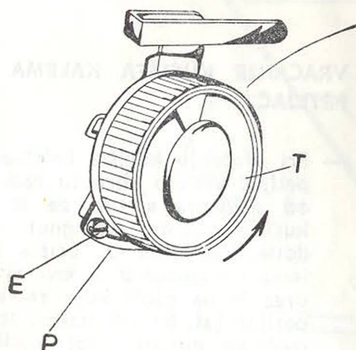
Slika 9

9. REGULIRANJE NAPETOSTI GORNJEG I DONJEG KONCA

— Zategnutost gornjeg konca smanjuje se okrećući dugme T zateznika (sl. 10) u smjeru strelice a povećava se okrećući dugme u obrnutom smjeru.

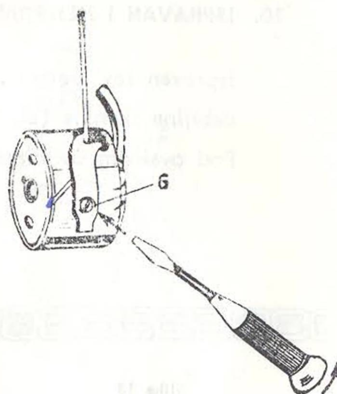
Napomena: Normalna zategnutost gornjeg konca označena je na skali dugmeta sa jednom crvenom tačkom, a nalazi se između brojaka 2 i 3.

— Zategnutost donjeg konca povećava se uvijanjem vijka G u smjeru strelice (sl. 11) a smanjuje se odvijajući ga.

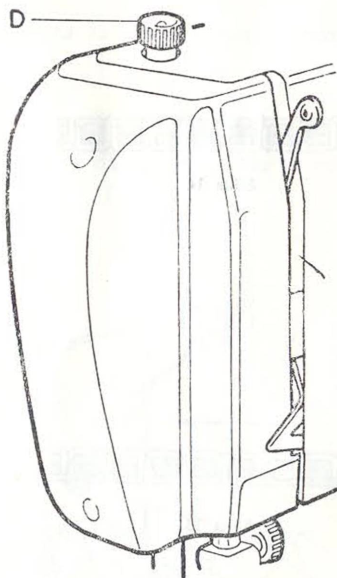
Slika 10

Napomena: Kod isporučenih strojeva podešeno je zatezanje gornjeg i donjeg konca za šivanje tkanine normalne debljine 2—3 mm. Ako treba šiti tanje tkanine od gore navedenih okrenut ćemo dugme T zateznika u lijevo, a ako je tkanina deblja od uobičajene dugme T okrećemo u desno. Kad se šiju teške tkanine preporučuje se popuštanje vijka E (sl. 10) i malo pomaknuti pločicu P u suprotnom smjeru strelice.

Slika 11

Pritisak stopice (sl. 2) također možemo podešavati pomoću dugmeta regulatora pritiska D (sl. 12) kod toga postupamo po pravilu, ukoliko je tkanina deblja potrebna je veća sila pritiska a ukoliko je tkanina tanja potrebna je manja sila pritiska. Uvrtanjem dugmeta regulatora pritiska u smjeru kazaljke na satu povećavamo silu pritiska a odvrtanjem smanjujemo silu pritiska.

Slika 12

10. ISPRAVAN I NEISPRAVAN ŠAV

Ispravan šav. Gornji i donji konac moraju se vezivati točno po sredini debljine tkanine (sl. 13) a njihova zategnutost mora biti izjednačena. Pod ovakvim uvjetima mogu se desiti dva nepoželjna slučaja:

Slika 13

— jednaka zategnutost ali slaba, bodovi su labavi. Treba da povećamo zategnutost oba konca.

— podjednaka zategnutost ali prejaka. Tkanina se kupi ili puca konac. Potrebno je smanjiti zategnutost oba konca.

Neispravan šav. Kod neispravnog šava najčešće imamo također dva slučaja:

Slika 14

— Ako je zategnutost gornjeg konca jača od donjeg, gornji konac ostaje po površini platna (sl. 14) tako da je donji konac izvučen na suprotnu (gornju) površinu i pravi sitne čvoriće. Treba izjednačiti zategnutost oba konca na taj način, da smanjimo zategnutost gornjeg konca ili povećamo zategnutost donjeg konca.

Slika 15

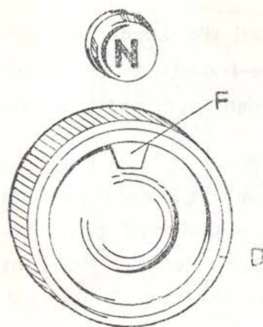
— Ako je jača zategnutost donjeg konca on ostaje na donjoj površini a gornji pravi čvoriće s donje strane (sl. 15). U ovom slučaju treba zategnutost donjeg konca smanjiti ili zategnutost gornjeg konca povećati dok se ne izjednače.

11. REGLAŽA DUŽINE I PRAVCA UBODA

Reglažu dužine i pravca vršimo sa regulatorom uboda (sl. 16).

— Okretanjem dugmeta D (sl. 16) na prozorčiću F odabiremo željenu dužinu uboda u milimetrima.

— Normalna dužina uboda je 2 mm.

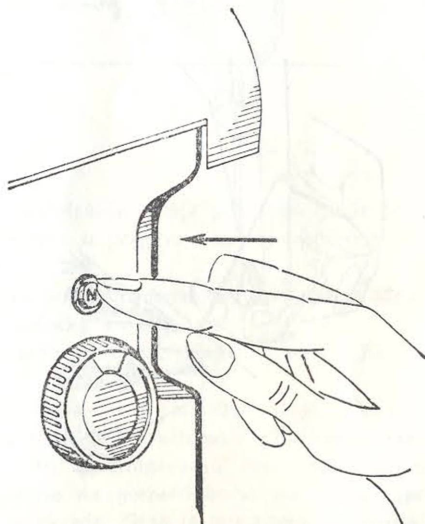
Slika 16

— Dužina uboda koja je normalno potrebna za »saten bod« označena je na skali crvenim kvadratom.

NAPOMENA: Brojke na skali dugmeta odgovaraju dužinama uboda u mm.

— Stroj normalno šije naprijed, a ako želimo da nam stroj šije natrag, pritisnut ćemo dugme N do kraja (sl. 17), u tom slučaju stroj će nam šiti natrag, sa istom dužinom uboda kao i naprijed.

— Stroj šije tako dugo natrag, dok traje naš pritisak na dugme. Čim pustimo dugme u svoj prvobitni položaj, stroj automatski šije opet naprijed.

Slika 17

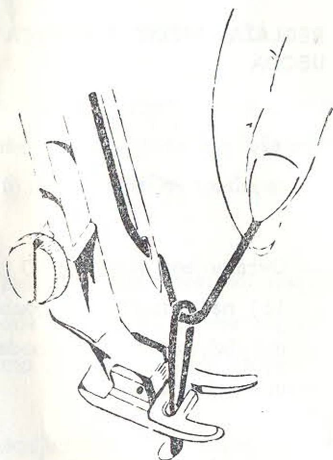
12. POČETAK ŠIVANJA

— Pridržati dio konca koji viri iz igle i okrenuti zamašnjak za jedan pun okret prema sebi.

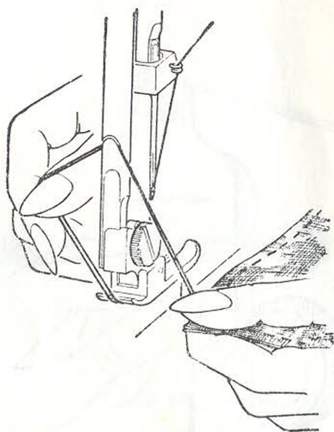
— Kada se igla nađe u gornjem položaju podignuti gornji konac. Donji će se izvući kroz rupicu ubodne pločice (sl. 18).

— Nakon toga povući oba konca unazad ispod stopice.

— Prilikom svakog početka šivanja konac pridržavati rukom za 3—4 početna uboda.

Slika 18

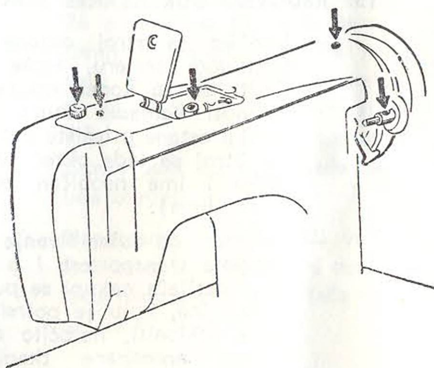
Slika 19

13. REZANJE KONCA

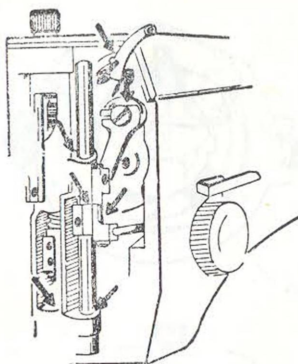
— Dovesti iglu i trzavac u gornji položaj, a nakon toga podignuti stopicu.

— Izvaditi tkaninu ispod stopice, vukući je nazad, a kraj konca provući kroz rezač konca koji je izveden u obliku naoštrenog utora na osovini, vidi sl. 19.

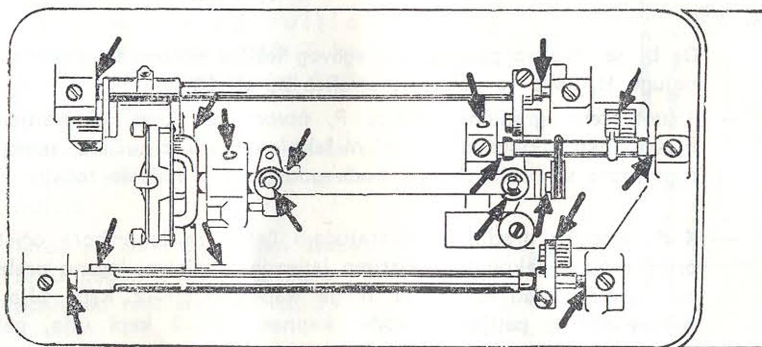
— Konac prerezati potegnuvši ga na niže po naoštrenom dijelu rezača, a tkaninu otkloniti.

Slika 20

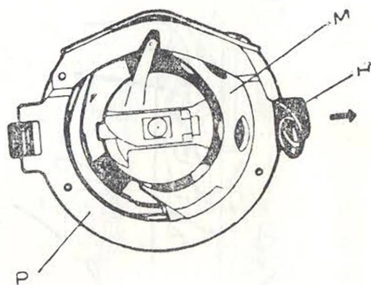
Slika 21

Slika 22

14. PODMAZIVANJE

— Da bi se osiguralo dobro funkcioniranje stroja potrebno ga je podmazivati. Ako je stroj neprekidno u pogonu treba ga podmazivati svaki dan ili svaki drugi.
— U slučaju rada sa prekidom ili samo povremenom upotrebom stroj podmazivati svaki put prije početka šivanja.
— Mjesta na kojima se vrši podmazivanje naznačena su na sl. 20, 21 i 22.
— Preporučuje se povremeno podmazivati rub petljača i njegovo ležište.
— Za podmazivanje upotrebljavati isključivo »Bagat« ulje koje garantira dugotrajan rad stroja. Pri podmazivanju namotača konca moramo paziti da ulje ne kapne na gumeni kolut namotača, jer zamašćen kolut ne može da se okreće, čime je onemogućeno namatanje konca na kalem.

Slika 23

15. REDOVNO ODRŽAVANJE STROJA

— Ukoliko se stroj okrene u obrnutom smjeru, može se desiti da se konac otkine i otkinuti komadić konca zaglavi i ostane u ležištu petljača. Stroj se tada okreće vrlo teško i ima neobičan zvuk (stroj lupa).

— Također kod dužeg šivanja na zupcima transportera i u ležištu petljača nakupi se puno prljavštine, koju je potrebno češće otkloniti, naročito ako šijemo apretirane tkanine. Zbog toga je potrebno izvaditi petljač i očistiti njegovo sjedište.

— Da bi se izvukao petljač iz njegovog ležišta potrebno je pomaknuti polugu H, kako to pokazuje strelica na sl. 23.

— Poluotvorena granična pločica P, otvori se skroz, okretanjem u lijevo. Tako oslobođeni petljač M lako se izvadi iz kućišta; samo kod toga mora se paziti da igla bude podignuta u najvišu točku.

— Kada smo to uradili odgovarajućom četkicom iz pribora očistimo prljavštinu a nakon toga čistimo lanenom krpicom, lagano prebrišemo sjedište petljača i na njega kapnemo 1—2 kapi ulja, na rubove samog petljača također kapnemo 1—2 kapi ulja, petljač vraćamo u njegovo kućište obrnutim redom od vađenja.

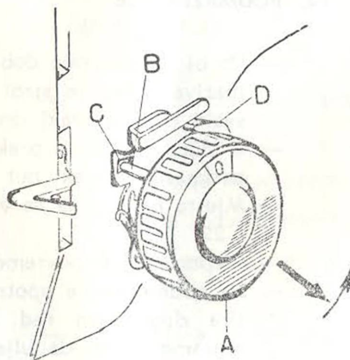
16. RASKLAPANJE, ČIŠĆENJE I SKLAPANJE VELIKOG ZATEZNIKA KONCA

— Dovesti dugme A na O (sl. 24).

— Povući dugme prema sebi, tako da nosač B iziđe iz rupice C.

— Okrenuti dugme u smjeru strelice na sl. 24. Na taj način ćemo ga odvrnuti sa stroja.

— Rastaviti dijelove prema slici 25 i pažljivo ih očistiti.

Slika 24

— Sklopiti dijelove prema slici 24 a zatim cijeli sklop zavrćemo u smjeru kazaljke na satu dotle dok nam izdanak B ne dođe iznad četvrtast rupe C, tada pustimo dugme, pazeći kod toga da izdanak uđe u rupu C.

Napomena: Pri montaži velikog zateznika, podignuti oprugu istog pomoću izvijača da se ne bi oštetila.

17. OSVJETLJENJE I ELEKTRIČNI POGON STROJA

Kod opisanog stroja žaruljica se pali pomoću prekidača Z, koji je smješten u glavi šivaćeg stroja, (vidi sl. 26).

Pritiskom na dugme prekidača u smjeru strelice, upalit će se žaruljica.

Stroj sa elektromotorom stavlja se u pogon pomoću pritiska na poklopac reostata, vidi sl. 2.

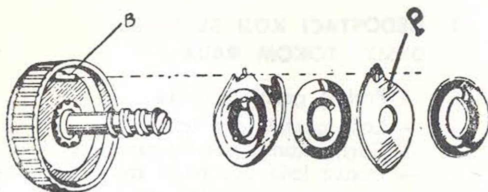
IZMJENA ŽARULJICE

— Da bi izmijenili žaruljicu potrebno je skinuti čeoni poklopac P sl. 26.

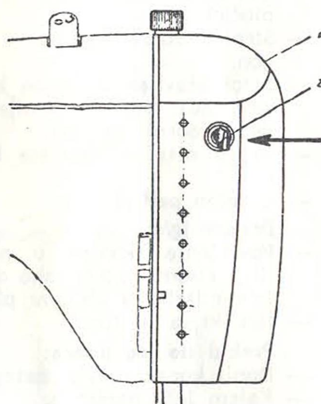
— Odviti žaruljicu iz grla potisnuvši je na gore i malo je zaokrenuti u smjeru strelice prema sl. 27, a zatim je povući na dolje.

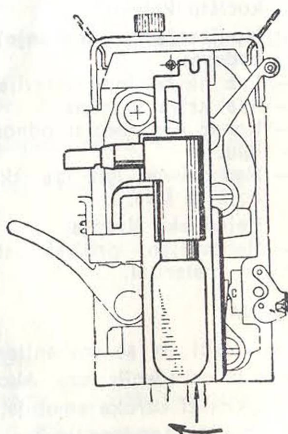
— Novu žaruljicu (izdanke na metalnom dijelu grla) ugurati u odgovarajuće žljebove u grlu, potisnuti žaruljicu na gore, a ujedno kod toga još je malo zakrenemo suprotno od strelice na sl. 27, dotle dok ona sigurno ne sjedne u ležište.

Upotrebljavati samo originalne žaruljice.

Slika 25

Slika 26

Slika 27

18. NEDOSTACI KOJI SE MOGU DESITI TOKOM RADA

Prekid gornjeg konca:

— Loše postavljena igla.
— Gornji konac previše zategnut.
— Konac loše uvučen u stroj.
— Konac po debljini ne odgovara tkanini.
— Na koncu ima čvorića.
— Preoštra ušica igle.
— Pretanka igla.
— Igla kriva ili tupa.
— Oštećena rupica na ubodnoj pločici.
— Stroj prebrzo stavljen u pogon.
— Stroj stavljen u pogon a da se trzavac prethodno nije doveo u gornji položaj.
— Iglom oštećeno kućište kalema.
— Oštećen petljač.

Prelom igle:

— Povlačenje tkanine u nazad ili u stranu ručno, tako da je igla udarila u ubodnu ploču.
— Igla kriva ili tupa.

Prekid donjeg konca:

— Donji konac previše zategnut.
— Kalem loše namotan.
— Kalem previše namotan tako da se loše okreće u kućištu.
— Nečistoća ili otpaci konca u kućištu kalema.

Ispuštanje (preskakanje) bodova:

— Igla nepravilno postavljena.
— Igla kriva ili tupa.
— Konac predebeo u odnosu na iglu.
— Nepropisna igla za tkaninu koja se šiva.

Nejednako šivanje:

— Nedovoljan pritisak stopice na materijal.
— Zupci (transporter) odviše nisko spušteni.
— Tkanina povlačena ručno.
— Premali bod.
— Pretanka igla u odnosu na konac.

Stroj ne šije ravno:

— Nije skinuta krivulja.
— Poluga »B« (sl. 1) nije sasvim u lijevo.

Stroj teško radi i zapinje:

— Komadić konca u ležištu petljača.
— Remen motora previše zategnut (regulirati zategnutost popustivši vijke sa kojima je pričvršćen elektro-motor na stroju, nakon toga ponovo pritegnuti vijke).
— Stroj nije podmazan.
— Tupa igla.
— Ako se ne može ukloniti smetnja, potražiti uslugu »Bagat« servisa.

Žaruljica ne gori:

— Nema struje u provodniku, pregledati osigurač i glavni prekidač.
— Utikač nije dobro utaknut u utikačku kutiju.
— Prekinuta nit u žaruljici.

Žaruljica gori ali motor ne radi:

— Utikač reostata nije dobro uvučen u priključak na reostatu.
— Pogledati uzroke iz točke »stroj teško radi i zapinje«. Ako se smetnja i nadalje pojavljuje potražite uslugu »Bagat« servisa.

Motor se okreće sporo:

— Komadići konca u ležištu petljača.
— Prezategnut remen na motoru.
— Stroj nije podmazan.

Pregrijavanje motora, reostata i ploče:

— Svi električni aparati i strojevi u toku rada griju se, bez prouzrokovanja štetnih posljedica. Preveliko zagrijavanje može se pripisati jedino teškom radu stroja. To se odstranjuje smanjenjem brzine rada stroja tj. da se stroj lakše okreće.

NAPOMENA:

Može se desiti da se mehanizam stroja, uslijed dugotrajnog rada rasklima, tj. pomakne iz određenih faza. Ako, i pored uputa koje smo ranije naveli ne bude moguće ukloniti uzroke smetnje, ne pokušavati lično popravljati stroj, već tražiti uslugu »Bagat« servisne službe, koja će se pobrinuti da ponovo dovede stroj u ispravno stanje.

Poglavlje II

ŠIVANJE BEZ AUTOMATA

NAPOMENA: Za vrijeme radova opisanih u ovom poglavlju skinuti krivulje sa stroja.

19. RAVNO ŠIVANJE

— Poluga širine cik-caka B (sl. 1) treba da stoji sasvim u lijevo.

— Poluga položaja igle A također u lijevo.

— Dugme reglaže dužine boda »C« treba biti postavljeno na dužinu boda koju želimo.
Normalna dužina boda smatra se na br. 2.

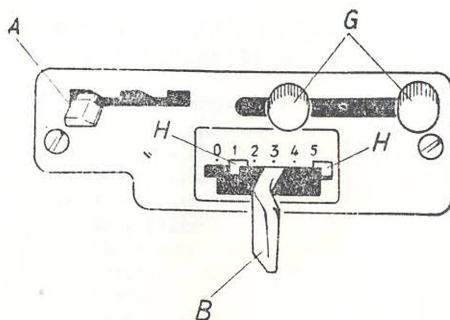
— Umjesto stopice za cik-cak uzimamo stopicu za ravno šivanje.

— Ubodnu pločicu postavimo u »V« položaj (vidi točku 1 sl. 4).

20. LABAVI BOD

Labavi bod dobit ćemo na slijedeći način:

— Radimo isto kao pod točkom 18, ali dugme C postavimo na najdulji bod (br. 4) i gornji konac skroz olabaviti. Ovim postupkom dobit će se labavi bod koji služi kod cigovanja.

Slika 28

21. ŠIVANJE CIK-CAK BODA

— Uzmimo stopicu za cik-cak bod ili za vezenje (prozirnu).

— Polugu položaja igle »A« (sl. 28) postavimo s obzirom na šaru koju šijemo u lijevi, srednji ili desni položaj.

— Polugu širine cik-cak »B« (sl. (28) prema željenoj širini cik-caka.

— Dugme reglaže uboda »C« (sl. 1) prema željenoj dužini boda.

NAPOMENA:

Odvrtanjem i zavrtanjem lijevog dugmeta G pomoću graničnika H možemo ograničiti posmak poluge za širinu cik-caka B na lijevoj strani. To isto možemo uraditi i sa desnim dugmetom G i sa desnim graničnikom H sa desne strane poluge za širinu cik-caka B. Brojke od 1—5 na pločici iznad poluge B pokazuju nam približno širinu cik-caka u mm (sl. 28).

22. VEZENJE CIK-CAK UBODOM

— Sl. 29 prikazuje nekoliko primjera vezenja cik-cak ubodom, ali ih se može kombinirati još po želji. Stroj pripremimo na slijedeći način:

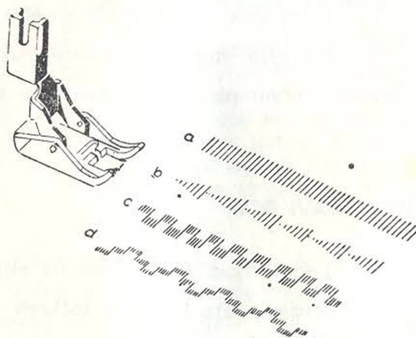
— Stopica: prozirna za vezenje.

— Zategnutost konca: gornji konac malo labaviji, a donji malo zategnutiji.
Gornji konac mora biti vidljiv s donje strane tkanine (vidi sl. 15).

— Dugme reglaže uboda »C« (sl. 1) postaviti na crveni kvadratić tako da posmak tkanine bude sveden na minimum i da se bodovi dodiruju, slažući se jedan do drugog.

— Upotrebljavati pamučni konac za vezenje br. 70, 80 ili svileni konac.
Dužina šare »b«, »c« i »d« ovisi o brzini i dužini pomicanja poluge »B« (sl. 28).

— Šaru pod a) nazivamo »Saten bod«, a na stroju je možemo izvesti tako da polugu B stavimo na željenu širinu cik-caka.

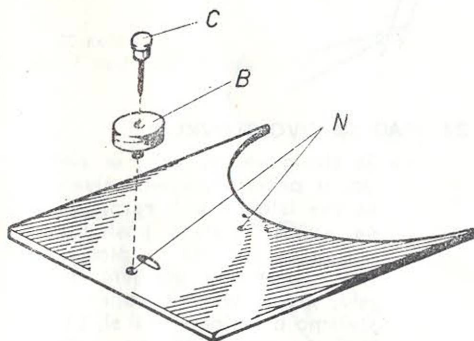
Slika 29

— Šaru pod b) izvest ćemo na slijedeći način:
— Polugu A stavit ćemo u srednji položaj (sl. 28).
— Sa polugom B jednolično pomicati od 0 do 5 a sa broja 5 naglo na nulu, ukoliko želimo užu šaru od 5 mm sa graničnicima H možemo podesiti željenu širinu cik-caka (vidi sl. 28).
— Šaru pod c) izvest ćemo na slijedeći način:
— Polugu B stavimo ispod broja 2,5 i fiksiramo je graničnicima, pa sa polugom A vršimo ravnomjerno kretanje slijeva udesno i sdesna ulijevo ne zaustavljajući se u srednjem položaju.

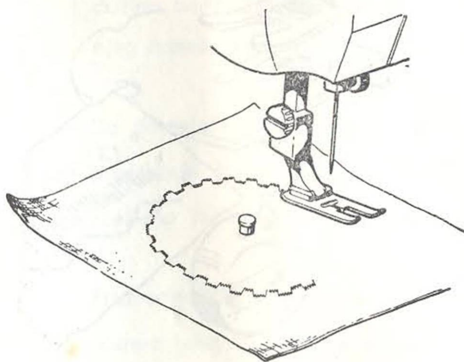
NAPOMENA: Od jednoličnosti kretanja poluge ovisit će nam i estetski izgled šare.
— Šaru pod a) izvest ćemo na slijedeći način:
— Polugu »B« (sl. 28) stavljamo ispod broja 1,5 i fiksiramo je graničnicima H. Polugom A izvodimo ravnomjerno kretanje od lijeva u sredinu i iz sredine u desno i obratno.

23. KRUŽNO ŠIVANJE

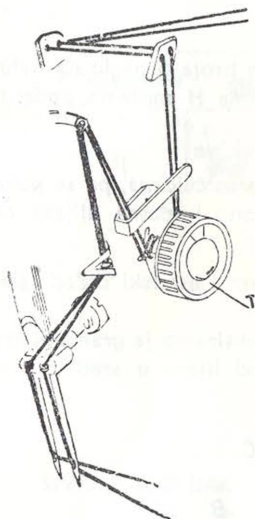
— Na pomičnoj ploči nalaze se 2 rupice N (vidi sl. 30) koje nam omogućavaju šivanje u krugu.
— U jednu od tih rupica utaknemo dugme za kružno šivanje B. Izbor rupice ovisi o promjeru kruga, koji želimo postići. Što je dugme udaljenije od igle opšiveni krug će biti veći.
— Umetnut ćemo tkaninu ispod stopice, a zatim uzmemo iz pribora čavlić za kružno šivanje C i zabodemo ga kroz tkaninu točno u sredinu gumenog dijela dugmeta za kružno šivanje, kako je prikazano na sl. 31.

Slika 30

Slika 31

— Za vrijeme šivanja lagano pritiskujemo prstom na glavu čavlića da ga tkanina kod prošivanja ne bi izvukla iz gumenog dijela dugmeta.
— Kružno se može šivati samo na donekle krutim tkaninama. Da bi se to postiglo i na mekanim tkaninama, preporučuje se upotreba okvira za vezenje ili željenu tkaninu pojačamo malo tvrdim papirom kojeg postavimo ispod tkanine.
Na sl. 31 prikazano je kružno šivanje sa cik-cak ubodom

Slika 32

24. RAD SA DVOIGLOVKOM

— Sa dvoiglovkom, koja se nalazi u priboru možemo šivati sa dva istobojna ili raznobojna konca. Igla se postavlja isto kao i obična sa plosnatim dijelom na gornjem dijelu, prema vijku s kojim je stežemo u škripac (vidi sl. 5).

— Umjesto norm. stopice, uzet ćemo stopicu sa suportom.

— Ubodnu ploču postavimo u »Z« položaj (vidi točku 1 sl. 4).

— Donji konac provučemo kroz rupicu na polugi kućišta kalema kao što prikazuje sl. 33. Zategnutost konca treba da bude nešto labavija.

— Gornji konac duplo udjeti kao što je prikazano na sl. 32. Kad naiđemo na zateznik konca T, konac kroz tanjuriće zateznika sprovest ćemo tako da prvi dođe između lijevog tanjurića i ploče P a drugi između desnog tanjurića i ploče P, koja se nalazi između tanjurića (vidi sl. 25).

— Slika 33 (a, b i c) prikazuje nekoliko šara koje možemo postići sa dvoiglovkom.

Šaru pod a) dobijemo na slijedeći način:

Polugu A (sl. 28) stavimo u srednji položaj, polugu B stavimo ispod broja 5 na skali. Dugme C na broju 3.

Šaru pod b) možemo izvesti na slijedeći način:

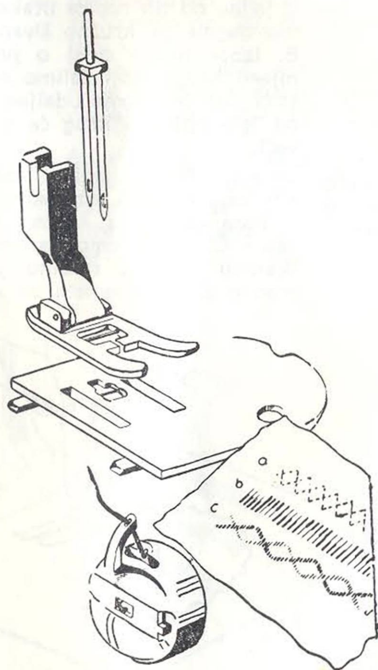
Polugu B (slika 28) ispod br. 2,5 dugme C na crvenom kvadratiću.

— Polugom A ravnomjerno i brzo pomicati slijeva udesno i obratno ne zaustavljajući se pri tome u srednjem položaju.

Šaru pod c) izvest ćemo kako slijedi:

Polugu B stavimo ispod br. 1 na skali (sl. 28). Dugme C na crveni kvadratić.

Polugom A ravnomjerno pomicati slijeva udesno i obratno bez zastoja u srednjem položaju.

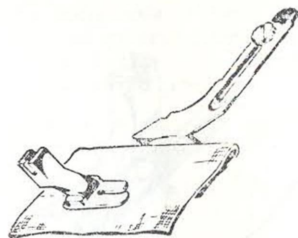

Slika 33

25. ODRŽAVANJE PRAVCA

— Održavanje pravca postižemo sa ravnom vodilicom, koja se nalazi također u priboru.

— Ova nam vodilica omogućava paralelan šav sa rubom tkanine.

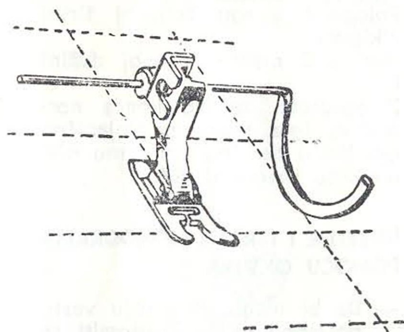
Slika 34

— Postavlja se na ploču stroja, pomoću vijka, koji se uvrne u odgovarajuće navojne rupe na ploči, prema sl. 34.

— Prethodno moramo podesiti udaljenost vodilice od igle prema želji.

26. VATIRANJE

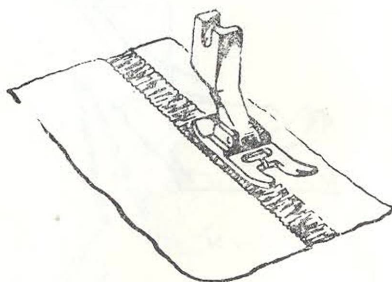
— Poluga B prema sl. 28 sasvim ulijevo. Dugme C na željenu dužinu boda. Zategnutost gornjeg konca normalna.

Slika 35

— Do postojeće stopice sa istim vijkom pritegnemo i papučicu za prošivanje jorgana (vidi sl. 35). Spustimo stopicu na tkaninu i možemo započeti sa prošivanjem.

— Prethodno prošijemo prvi red a nakon toga pomaknemo tkaninu udesno tako da vodilica ide točno po prošivenom prvom redu i na taj način dobivamo pravilne kvadrate.

Slika 36

27. AŽUR PORUB

Za ažur porub pripremimo stroj na slijedeći način:

— Poluga A u srednjem položaju (sl. 28).

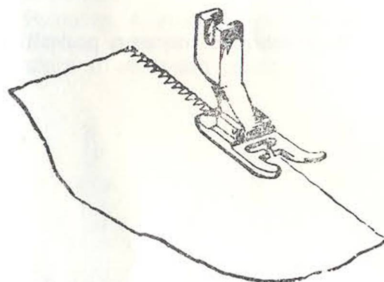
— Poluga B između br. 1 i 2.

— Dugme C između 1 i 2.

— Zategnutost konca normalna. Izvući ćemo iz platna nekoliko niti i napraviti ažur. Ažur prošivati tako da igla naizmjenično upada u platno i u ažur točno prema sl. 36. Kad završimo šivanje na jednoj strani ažura pređemo na drugu stranu.

28. NABACANI PORUB (ENDLANJE)

Polugu A (sl. 28) stavimo u srednji položaj.
Polugu B prema željenoj širini cik-caka.
Dugme C prema željenoj dužini boda.
Zategnutost gornjeg konca normalna. Igla mora naizmjenično upadati u tkaninu i u samu njenu ivicu prema sl. 37.

Slika 37

29. VEZENJE I IZRADA MONOGRAMA POMOĆU OKVIRA

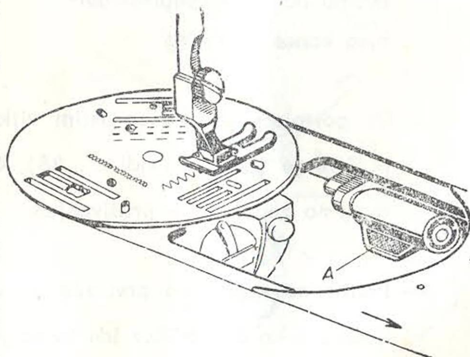
— Da bi mogli na stroju vesti, potrebno ga je pripremiti za vezenje a to radimo na slijedeći način:

— Podignemo stopicu u srednji položaj.

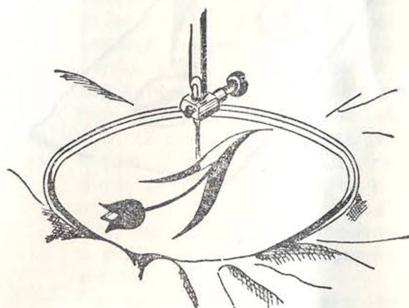
— Okrenemo vijak koji drži stopicu a stopicu skinemo sa osovine.

— Otvorimo pomičnu ploču i kažiprstom potisnemo capicu A na dolje. Time smo iskopčali zupce transportera (vidi sl. 38).

— Ubodnu pločicu postavimo u položaj »U« za cik-cak vezenje ili u položaj »V« za vezenje ravnim ubodom.

Slika 38

Slika 39

— Između dva drvena okvira (okvir za vez) umetnemo tkaninu i dobro je zategnemo (vidi sl. 39).

— Polugu A (sl. 28) postavimo u srednji položaj.

— Polugu B na željenu širinu cik-caka.

— Dugme C (sl. 1) na 0.

— Napetost gornjeg konca podesit ćemo tako da bude malo slabija od donjeg konca.

— Tek sada možemo početi sa vezenjem ali kod toga moramo paziti da okvir sa tkaninom pomičemo samo onda kad se igla nalazi van tkanine.

— Pri vraćanju stroja na normalno šivanje moramo sve ove radnje obaviti obrnutim redom.

30. ŠTOPANJE

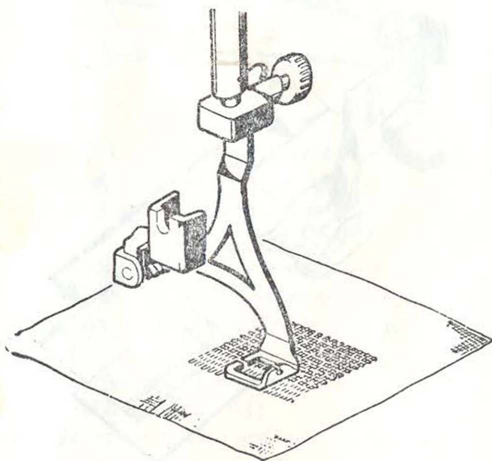
— Stroj pripremimo kao i za vezenje samo umjesto normalne stopice vijkom pritegnemo na osovinu pritiskača stopicu za štopanje (vidi sl. 40).

— Reguliramo oba konca tako da budu malo zategnutiji nego obično.

— Poluga A (sl. 28) u srednjem položaju.

— Poluga B sasvim u lijevo.

— Skroz unaokolo opšijemo rupicu koja se štopa a zatim pomičemo tkaninu pod stopicom amo tamo sve dotle dok poderani ili izlizani dijelovi ne budu prekriveni brojnim paralelnim bodovima (vidi sl. 40).

Slika 40

31. PRIŠIVANJE DUGMADI

Dugmad prišivamo na slijedeći način:

— Poluga A (sl. 28) u lijevom položaju.

— Poluga B između 4 i 5 prema razmaku rupa na dugmetu.

— Zupci transportera platna isključeni (vidi sl. 38).

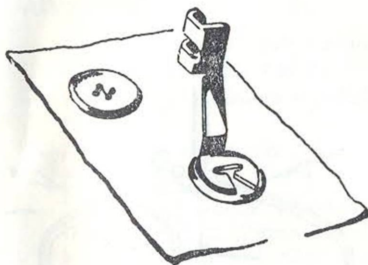
— Stopica specijalna za prišivanje dugmadi (vidi sl. 41).

1) Prišivanje dugmadi sa dvije rupe.

— Okrećući lagano rukom zamašnjak prema sebi, provjeriti da li igla pravilno ubada u jednu a zatim u drugu rupu. Ako igla ne ubada pravilno ispraviti je pomoću poluge B (sl. 28).

— Napravimo lagano nekoliko bodova.

— Vratiti polugu B u lijevo i napraviti nekoliko bodova za njegovo pričvršćivanje.

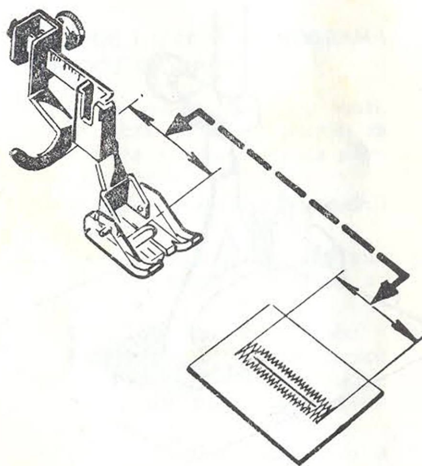

Slika 41

2) Prišivanje dugmadi sa četiri rupe.

— Radimo isto kao i za prišivanje dugmadi sa dvije rupe.

— Poslije prišivanja kroz prve dvije rupe, preći na druge dvije podigavši lagano stopicu i namjestivši druge dvije rupe kako je to prikazano na sl. 41.

Slika 42

32. IZRADA RUPICA BEZ AUTOMATA

Ovdje također razlikujemo rupice pojačane, tj. izrađene cik-cak bodom i ravne rupice za dugmad.

1) Pojačane rupice izrađujemo na slijedeći način:

Polugu A (sl. 28) stavimo u lijevi položaj.

Poluga B ograničena pomoću graničnika između 1,5 i 3.

Dugme C postavimo veoma blizu nuli a njegov točan položaj određujemo probom na komadu tkanine, koja je od istog materijala kao i tkanina na kojoj ćemo praviti rupice.

— Umjesto normalne stopice stavljamo prozirnu stopicu za izrađivanje rupica (vidi sl. 42) a stopica imade i podesiv graničnik, sa kojim reguliramo željenu dužinu rupice (vidi sl. 42).

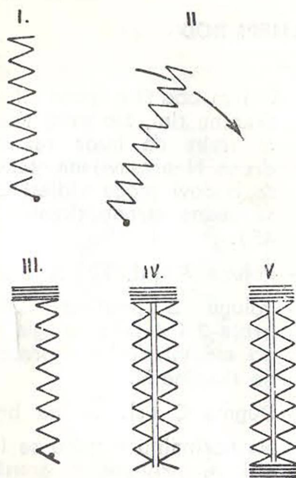
(na broju 5). Za gornji konac upotrebljavamo konac br. 40.

— Zategnutost donjeg konca ma-

— Zategnutost gornjeg konca lo je labavija. Za donji konac upotrebljavamo konac br. 50. Samu izradu rupica radi lakšeg sagledavanja podijelit ćemo u pet operacija (vidi sl. 43). U prvoj operaciji sa polugom B na 1,5 (sl. 28) radimo prvu stranu rupice do mjere na graničniku (vidi sl. 42). Iglu ostavimo zabodenu u platno i lagano podignemo stopicu.

— Platno zaokrećemo kako to pokazuje strelica na slici 43 (operacija II) za polovinu kruga (180°).

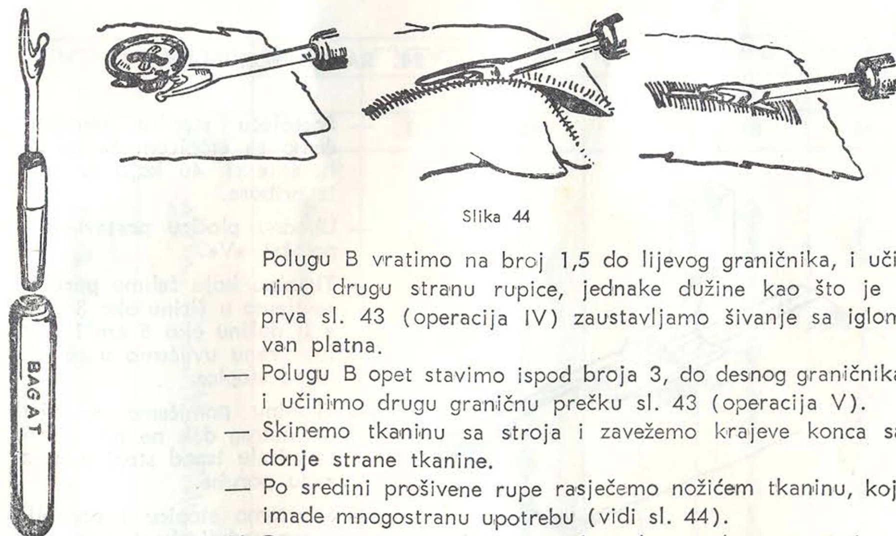
— Spuštamo stopicu i podignemo iglu iz tkanine.

Slika 43

— Polugu B gurnemo do desnog graničnika tako da nam dođe ispod br. 3 (vidi sl. 28).

— Sa 3 do 4 boda učinimo prvu prečku sl. 43 (operacija III) nakon toga zaustavimo šivanje, sa iglom van platna.

Slika 44

Polugu B vratimo na broj 1,5 do lijevog graničnika, i učinimo drugu stranu rupice, jednake dužine kao što je i prva sl. 43 (operacija IV) zaustavljamo šivanje sa iglom van platna.

— Polugu B opet stavimo ispod broja 3, do desnog graničnika i učinimo drugu graničnu prečku sl. 43 (operacija V).

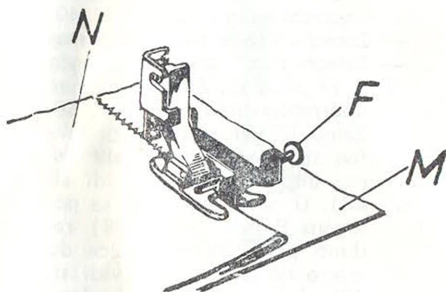
— Skinemo tkaninu sa stroja i zavežemo krajeve konca sa donje strane tkanine.

— Po sredini prošivene rupe rasječemo nožićem tkaninu, koji imade mnogostranu upotrebu (vidi sl. 44).

2) Ravne rupice za dugmad radimo kao pod prvom točkom, ali sa gornjim koncem zategnutim na 4,5 dok je donji zategnut normalno. Kod ovog rada oba konca treba da budu iste debljine.

33. SLIJEPI BOD

Slijepi bod šije jednu ili dvije tkanine tim, što prva tkanina M treba da bude rastrta a druga N presavijena, tako da se bodovi mogu vidjeti samo sa jedne strane tkanine (sl. 45).

Slika 45

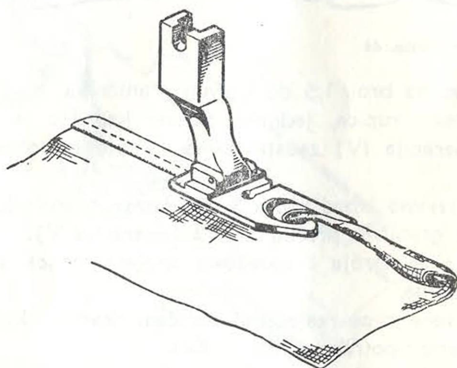
— Poluga A (sl. 28) u sredini.

— Polugu B pomicati između broja 2 i 4 tako da igla bode po sredini debljine presavijene tkanine N.

— Dugme C (sl. 1) na br. 4.

— Na normalnu stopicu sa istim vijkom pritegnemo graničnik (sl. 45).

— Provjerimo da li se presavinuta strana N dodiruje s graničnikom. Ako se i pored toga bod vidi i s unutarnje strane presavinute tkanine »N« smanjit ćemo širinu cik-caka i regulirati položaj graničnika pomoću vijka F (sl. 45). Šivanje mora biti izvedeno kako nam pokazuje slika 45.

Slika 46

34. RAVNO PORUBLJIVANJE

— Postojeću stopicu zamijenit ćemo sa stopicom za porubljivanje sl. 46 koju uzmemo iz pribora.

— Ubodnu pločicu postavimo u položaj »V«.

— Tkaninu koju želimo porubiti savijemo u širinu oko 3 mm, a u dužinu oko 5 cm i tako formiranu uvučemo u spiralu ispod stopice.

— Tkaninu pomičemo naprijed — natrag dok ne uđe dobro u spiralu ispod stopice za izradu poruba.

— Spuštamo stopicu i porubljivamo vodeći tkaninu sa obje ruke tako da joj olakšavamo ulaženje u spiralu a ujedno da dobijemo lijepi ravni porub.

	8015090				8015180			
A								
B	0	0	1	0	0	1,5	1	2
C		0,5					0,5	

	8015110				8015170			
A								
B	0	0	1	1	0	0	2	1
C		0,5				0,5		

Za položaje A, B, i C vidi sl. 1

	8015150				8015140			
A								
B	0	0	0	1	0	0	0	1
C	0,2	0,5	0,2	0,2	0,2	0,5	0,2	0,2

	8015100				8015200			
A								
B	1,5	2	0	1	0	1	0	0
C	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,5

Za položaje A, B, i C vidi sl. 1

	8015160				8015120			
A								
B	0	0	1,5	1	0	1,5	2	3
C	0.2	0.5	0.2	0.5	0,2	0,2	0,2	0,2

	8015190				8015130			
A								
B	0	1,5	2	0	0	1,5	3	0
C	0,1	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Za položaje A, B, i C vidi sl. 1

ŠIVANJE POMOĆU AUTOMATA

35. AUTOMATSKO ŠIVANJE

— Automatski mehanizam dozvoljava automatsko izvađanje velikog izbora ukrasa u vezenju pomoću specijalnih bakelitnih pločica (krivulja) koje su date uz pribor za šiv. stroj Slavica. Krivulje osim svog broja imadu i naznačenu šaru koju automatski izvode na platnu.

1) Postavljanje krivulje u stroj vršimo na slijedeći način:

— Dugme N na vratašcima povučemo u lijevo, kako to pokazuje strelica na sl. 47.

— Podignemo vratašca na poklopcu,

— Bakelitnu krivulju koju smo odabrali nataknemo na svornjak tako da manji ispust uđe u rupicu od krivulje (vidi sl. 47).

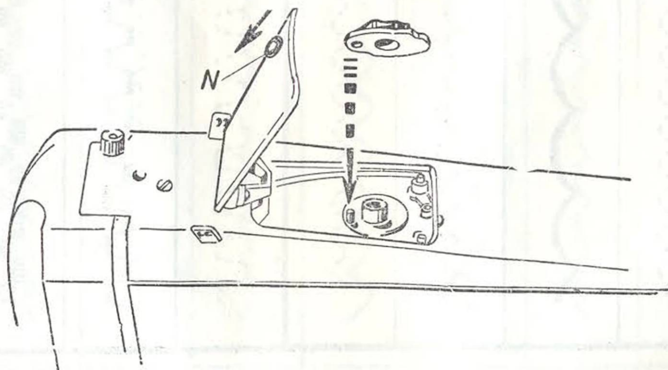
— Istovremeno potrebno je da polugu A (sl. 28) potisnemo u desni položaj, a kad smo stavili krivulju vraćamo polugu A u lijevo,

— Vratašca zatvorimo i dugmetom N zabravimo.

2) Vađenje krivulje:

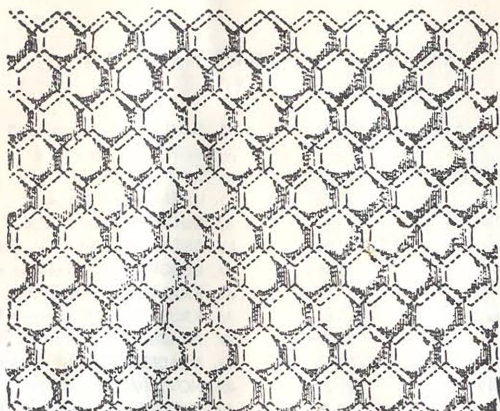
— Podignemo vratašca, polugu A (sl. 28) pomaknemo u desno i izvadimo krivulju,

— U daljnjim tablicama date su šare, koje možemo proizvesti sa odgovarajućim krivuljama koje su date u priboru. U gornjoj rubrici nalazi nam se broj krivulje s kojom postizavamo odgovarajuću šaru a sa lijeve strane imademo označene položaje poluge A i B (sl. 1) te dugmeta regulatora C u kojima one treba da se nalaze da bi postigli željenu šaru.

Slika 47

36. SAĆASTI BOD (ŽABICE)

Slika 48

Za ovaj bod preporučuju se mekane i lagane tkanine kao npr. svila, saten itd. Pripremiti stroj za šivanje sa dvoiglovkom kako je to opisano u točki 23. ovih uputstava.

— Polugu A stavimo u lijevi položaj.

— Polugu B sasvim u lijevo.

— Dugme C postaviti približno na 0,5.

— Saće izvodimo sa krivuljom br. 8015120.

— Pamučni konac za vezenje br. 70 ili 80 i svileni konac. Šijemo paralelno pazeći pri tome da se vrhovi prethodnog šivanja dodiruju i poklapaju (vidi sliku br. 48).

— Za ovu operaciju šivanja pomažemo se i rukama, radi pravilnog vođenja materijala koji se šije.

Sav potreban pribor za šivanje i vezenje, kao i ostale savjete s tim u vezi možete dobiti u našim prodavaonicama širom Jugoslavije.

ADRESE PRODAVAONICA

1. MARIBOR, Partizanska c. 6	tel. 22-096	38. SOMBOR, L. Kostića 3	35-71
2. KOPER, Čevljarska 29	—	39. RUMA, Železnička 6	—
3. LJUBLJANA, Gosposvetska 8	317-613	40. KIKINDA, 7. Juli 9	72-843
4. CELJE, Ćuprijska 19	28-97	41. VRŠAC, Sterijina 41	80-084
5. ZAGREB I, Trg Republike 11	—	42. SENTA, N. Revolucije 1	—
6. ZAGREB II, Drage Iblera 2	412-091	43. BAČKA PALANKA, V. Masleše 24	—
7. OSIJEK, A. Cesarca 11	32-185	44. BEOGRAD I, Balkanska 49	643-982
8. PULA, Prvomajska 25	38-35	45. KRALJEVO, Omladinska 3	—
9. RIJEKA, N. Revolucije 35	25-650	46. KRUŠEVAC, Oktobarske Revol. 20	22-172
10. SISAK, Trg Slobode	22-659	47. KRAGUJEVAC, Maršala Tita 5	50-28
11. KARLOVAC, Gundulićeva 6	32-66	48. MLADENOVAC, V. Putnika 7	82-216
12. VINKOVCI, Lenjinova 19	22-324	49. NOVI PAZAR, 28. Novembar 121	83-019
13. BJELOVAR, M. Tita 12	30-41	50. POŽAREVAC, Maršala Tita 61	27-63
14. SLAVONSKI BROD, Omladinska 23	41-380	51. ŠABAC, Jerkovićeva 19	20-70
15. VIROVITICA, Matije Gupca 2	—	52. LESKOVAC, 11. Oktobra 1	35-85
16. SLAVONSKA POŽEGA, S. Radića 18	71-198	53. PARAĆIN, Maršala Tita 70	83-572
17. SPLIT, Ilegalaca 13	48-399	54. VRANJE, Maršala Tita 170	22-019
18. ZADAR, Pavlinovića 3	29-38	56. K. MITROVICA, M. Tita bb D-2	86-858
19. DUBROVNIK, Od Puča bb	—	56. NIŠ, Pobjede 30	24-145
20. ŠIBENIK, Višičeva 3	—	57. ZEMUN, Karađorđev trg 7	607-432
21. SINJ, Trg Oslobođenja 2	—	58. PRIŠTINA	22-490
22. KNIN, Maršala Tita 59	—	59. ZAJEČAR, Trg Oslobođenja 1	22-406
23. TITOGRAD, Trg Slobode 15	23-965	60. BEOGRAD II, Obilićev venac 22	627-188
24. NIKŠIĆ, Njegoševa 1	23-54	61. VALJEVO, Ž. Jovanovića 1/3	21-750
25. SARAJEVO, Karadžićeva 1	37-240	62. ALEKSINAC, Maršala Tita 86	71-612
26. BANJA LUKA, M. Bursaća 1	23-738	63. PRIZREN, M. Popovića 1	72-352
27. TUZLA, Maršala Tita 68 a	33-774	64. ĐAKOVICA, E. Durak 2	84-400
28. ZENICA, S. Radića 22	23-075	65. SKOPJE, D. Salaja 1	23-015
29. JAJCE, Maršala Tita 55	—	66. BITOLA, I. Milutinovića bb	22-986
30. MOSTAR, Maršala Tita 85	—	68. PRILEP, B. Televski 33	73-358
31. DOBOJ, Maršala Tita bb	—	67. TETOVO, Pinđurova 41	20-508
32. TRAVNIK, Maršala Tita	77-378	69. KUMANOVO, 11. Oktobar 32	71-751
33. PRIJEDOR, Maršala Tita 52	—	70. STRUMICA, Kula Tržnica	71-052
34. BOSANSKI ŠAMAC, Maršala Tita 36	—	71. KAVADARCI, Ilindenska 46	71-259
35. NOVI SAD, Dunavska 6	44-956	72. KOČANI, R. Končara 21	75-218
36. ZRENJANIN, S. Mihalja 6	24-213	73. TITOV VELES, Blagoj Đorev 12	—
37. SUBOTICA, 10. Oktobra 4	22-926	74. TITOVO UŽICE, Slavnuška 37	—

STOVARIŠTA

1. DUGA RESA, Jakovčićeva 28	tel. 78-344	4. PANČEVO, N. Fronta 8	46-123
2. SARAJEVO, V. Putnika 59	41-662	5. SKOPJE MAĐARI, Ul. 820 br. 4	35-751
3. PETROVARADIN, Preradovićeva 104	46-215		

BAGAT ZADAR

0004554